

روش‌های هزینه‌یابی

(۲)

تألیف:

دکتر غلامرضا فرساد امان الهی
دکترای حسابداری و استاد یار دانشگاه

سرشناسه	: فرساد، غلامرضا، ۱۳۴۴ -
عنوان و نام پدیدآورنده	: روش‌های هزینه‌یابی (۲) // تالیف غلامرضا فرسادامان‌الهی.
مشخصات نشر	: تهران: چالش، ۱۳ - ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	: ج. ۲: مصور، جدول.
شابک	: ج. ۲: ۹۷۸۹۶۴۲۵۲۲۸۳۵
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیبا
یادداشت	: فهرست‌نویسی بر اساس جلد دوم، ۱۳۹۴.
یادداشت	: ج. ۲ (چاپ اول: ۱۳۹۴) (فیبا).
ه. ضوع	: هزینه‌یابی هدفدار
موضوع	: حسابداری قیمت تمام شده
ه. بندی کنگره	: ی. ۹۱۳۹۰/ف. ۳۵/۳۷ HD
ردیف بندی یوبی	: ۶۵۸/۱۵۵۲
شماره شابشناسی ملی	: ۴۱۵۲۰۸۹

www.chaleh.ir

هزینه‌یابی (۲)

نویسنده: دکتر غلامرضا فرساد، امان‌الهی

طرح جلد: پریسا پهنی

امور فنی و صفحه‌آرایی: نشر چالش

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: فرشید

چاپ اول: بهار ۱۳۹۵

شمارگان: ۱۰۰۰

شابک: ج. ۲: ۹۷۸۹۶۴۲۵۲۲۸۳۵

نشر چالش: تهران، خیابان انقلاب، خ ۱۲ فروردین، خ وحید نظری، شماره ۸۲، طبقه ۵، واحد ۹

تلفن: ۶۶۴۱۴۶۱۰

قیمت: ۲۰۰۰۰ تومان

کلیه حقوق این اثر برای ناشر محفوظ است. هرگونه تکثیر و تولید مجدد آن کلاً و جزاً بصورت چاپی، کپی، انتشار الکترونیک این اثر بدون اجازه کتبی ناشر ممنوع و موجب پیگرد قانونی است.

فصل اول: هزینه‌یابی محصولات مشترک و فرعی

۱۲	هدف آموزشی.....
۱۲	هزینه‌یابی محصولات توأم (مشترک).....
۱۶	هزینه‌یابی محصولات مشترک (اصلی).....
۱۷	۱- تسهیم هزینه‌های مشترک بر اساس مقادیر فیزیکی.....
۱۷	الف- روش میانگین ساده (ریاضی).....
۱۹	ب- روش میانگین موزون.....
۲۱	۲- تسهیم هزینه‌های مشترک با روش اندازه‌گیری ارزش پولی.....
۲۲	الف- ارزش فروش و با ارزش بازار.....
۲۵	ب- ارزش خالص بازار فیزیکی در نقطه تفکیک.....
۲۹	ج- روش درصد سود ناویژه.....
۳۴	محصولات مشترک با چند نقطه تفکیک.....
۳۴	۱- تسهیم هزینه‌های مشترک با بیش از یک نقطه تفکیک با روش ارزش فیزیکی.....
۳۵	۲- تسهیم هزینه‌های مشترک با بیش از یک نقطه تفکیک با روش ارزش پولی.....
۴۳	حسابداری هزینه‌یابی محصولات مشترک.....
۴۶	محصولات فرعی.....
۴۷	الف- در نقطه تفکیک قابل فروش باشد.....
۵۴	ب- هزینه‌یابی معکوس.....
۵۷	حسابداری محصولات فرعی.....
۶۲	خلاصه فصل اول.....
۶۳	سؤالات فصل اول.....
۶۴	مسائل فصل اول.....
۷۴	تست‌های فصل اول.....

فصل دوم: مفاهیم هزینه‌یابی استاندارد

	هدف آموزشی.....
۸۰	هزینه‌یابی تاریخی.....
۸۰	هزینه‌یابی برآوردی.....
۸۱	هزینه‌یابی استاندارد.....
۸۱	شالوده نظام هزینه‌یابی استاندارد.....
۸۱	تاریخچه به‌کارگیری هزینه‌یابی استاندارد.....
۸۲	محاسن هزینه‌یابی استاندارد.....

۸۲	شاخص هزینه‌یابی استاندارد
۸۲	استانداردهای اساسی
۸۳	استانداردهای جاری
۸۸	تجزیه و تحلیل انحرافات
۸۹	انحراف مواد خام
۸۹	یک انحرافی مواد
۹۰	دو انحرافی
۹۳	سه انحرافی
۹۸	انحرافات مستقیم
۹۹	یک انحرافی
۹۹	دو انحرافی
۱۰۰	سه انحرافی
۱۱۰	خلاصه فصل دوم
۱۱۴	سؤالات فصل دوم
۱۱۴	مسائل فصل دوم
۱۲۰	تست‌های فصل دوم

فصل سوم: سربار ساخت

۱۳۴	هدف آموزشی
۱۳۴	سربار ساخت
۱۳۸	بودجه قابل انعطاف
۱۳۸	اهداف کنترل بودجه‌ای
۱۳۹	بودجه قابل انعطاف و سربار متغیر
۱۴۰	ظرفیت و حجم فعالیت
۱۴۱	اهمیت عوامل مؤثر در تعیین ظرفیت عادی
۱۴۲	اهداف تعیین ظرفیت عادی
۱۴۲	نرخ ترکیبی سربار
۱۴۳	محاسبه انحرافات سربار
۱۴۳	دیدگاه نوع اول
۱۴۳	یک انحرافی
۱۴۵	دو انحرافی
۱۴۷	سه انحرافی
۱۴۹	چهار انحرافی

۱۵۲.....	دیدگاه نوع دوم.....
۱۵۳.....	یک انحرافی.....
۱۵۳.....	دو انحرافی.....
۱۵۳.....	سه انحرافی.....
۱۵۴.....	چهار انحرافی.....
۱۵۷.....	خلاصه فصل سوم.....
۱۶۲.....	سؤالات فصل سوم.....
۱۶۲.....	مسائل فصل سوم.....
۱۶۵.....	تست‌های فصل سوم.....

فصل چهارم: حسابداری هزینه‌یابی استاندارد

۱۷۴.....	هدف آموزشی.....
۱۷۴.....	حسابداری هزینه‌یابی استاندارد.....
۱۷۵.....	طرح یا روش ناقص.....
۱۷۶.....	طرح یا روش یگانه.....
۱۷۸.....	طرح یا روش دوگانه.....
۱۸۰.....	تجزیه و تحلیل انحرافات.....
۱۸۱.....	بستن حساب انحرافات.....
۱۸۲.....	روش بستن با حساب سود و زیان.....
۱۸۴.....	بستن انحرافات یا قیمت تمام‌شده کالای فروش رفته.....
۱۸۵.....	تعدیل بهای تمام‌شده کالای فروش رفته و موجودی‌های آخر دوره.....
۲۰۴.....	خلاصه فصل چهارم.....
۲۰۷.....	سؤالات فصل چهارم.....
۲۰۸.....	مسائل فصل چهارم.....
۲۱۶.....	تست‌های فصل چهارم.....
۲۲۵.....	نمودار شماره ۱-۴ روش ناقص.....
۲۲۶.....	نمودار شماره ۲-۴ روش یگانه.....
۲۲۷.....	نمودار شماره ۳-۴ روش دو گانه.....

فصل پنجم: هزینه‌یابی جذبی و مستقیم

۲۳۰.....	هدف آموزشی.....
۲۳۰.....	روش‌های هزینه‌یابی.....
۲۳۲.....	روش هزینه‌یابی جذبی.....
۲۳۶.....	روش هزینه‌یابی مستقیم.....

۲۴۱	مقایسه دو روش هزینه‌یابی
۲۴۳	تفاوت دو روش هزینه‌یابی مستقیم و جذبی از دیدگاه‌های فوق
۲۴۴	اشتراک دو روش هزینه‌یابی
۲۴۵	معیار سنجش عملکرد و هزینه‌یابی جذبی
۲۵۰	هزینه‌یابی فرا متغیر
۲۵۱	مقایسه هزینه‌یابی جذبی و متغیر و فرا متغیر
۲۵۷	خلاصه فصل پنجم
۲۶۰	سؤالات فصل پنجم
۲۶۱	مسائل فصل پنجم
۲۷۰	تست‌های فصل پنجم

فصل ششم: تجزیه و تحلیل هزینه، حجم، سود

۲۸۰	هدف آموزشی
۲۸۰	مقدمه
۲۸۱	تجزیه و تحلیل هزینه، حجم، سود
۲۸۳	حاشیه سود
۲۸۳	نقطه سربه‌سر
۲۸۴	روش معادله ریاضی
۲۸۶	روش حاشیه سود
۲۹۱	استفاده از تجزیه و تحلیل هزینه، حجم، سود برای سود مورد انتظار
۲۹۲	محاسبه نقطه سربه‌سر با سود مورد انتظار پس از کسر مالیات
۲۹۳	محاسبه نقطه سربه‌سر با سود مورد انتظار شناور قبل از کسر مالیات
۲۹۴	محاسبه نقطه سربه‌سر با سود مورد انتظار شناور بعد از کسر مالیات
۲۹۵	نقطه سربه‌سر چند محصولی
۲۹۹	تجزیه و تحلیل نقطه سربه‌سر چند محصولی با استفاده از نمودار
۳۰۰	استفاده از تجزیه و تحلیل هزینه - حجم سود برای تصمیم‌گیری
۳۰۱	تجزیه و تحلیل حساسیت و عدم اطمینان
۳۰۲	تجزیه و تحلیل هزینه - حجم سود بر ساختار فعلی
۳۰۵	خلاصه فصل
۳۰۷	سؤالات فصل ششم
۳۰۸	مسائل فصل ششم
۳۱۳	تست‌های فصل ششم
۳۲۷	منابع

پیشگفتار:

((بسم الله الرحمن الرحيم و به نستعين و هو ناصر و معين))

ای خدا ای فضل تو حاجت روا	با تو یاد هیچ کس نبود روا
قطره‌ای دانش که بخشیده‌ای ز پیش	متصل گردان به دریا‌های خویش
قطره‌ای علم است اندر جان من	و ا رهانش از هوا وز خاک تن
بیش از آن کاین خاکست نشانش کند	بیش از این کاین بادها نشفش کند

در جهان امروز در سبایی که دائماً رو به تحول است و در زمینه‌های مختلف دگرگونی‌های بزرگ پدید می‌آید، مهم‌ترین در آن رو به تکامل می‌رود، آیا می‌توان شرکت‌ها و سازمان‌ها و واحدهای تولیدی صنعتی را که به اقتضای نوع کار و فعالیت خود تأثیر مهم و تعیین کننده‌ای در سرنوشت ملیت‌ها و جوامع دارند با شیوه‌های مدیریت قدیمی اداره کرد؟ پاسخ قطعاً منفی است با روش حوزه‌های گوناگون دانش در جریان خروشان تحولات علمی در تاریخ اندیشه بشری از طریق مشاهده، ثبت رویدادها و تجزیه و تحلیل آن‌ها حاصل می‌شود، بخشی از این رویکردهای اجتماعی و اقتصادی با مبادلات پول سروکار دارند به عبارت دیگر به صورت کمی قابل ارزیابی هستند که می‌توان با واحد پول ثبت رویدادها را انجام داد از طرفی با پیچیده‌تر شدن تکنولوژی و فرایند تولید محصولات و خدمات ضرورت محاسبه بهای تمام شده نقش خود را ایفا می‌دهد هرچند حسابداری صنعتی دارای پیشینه‌ای بیش از سه قرن است اما عصر حسابداری صنعتی به شکل مدون آن با انتشار کتاب هزینه تولیدکنندگان و اداره کارگاه‌ها تألیف هنری متکالف (Henry Metcalf) در سال ۱۸۸۵ آغاز شد و دو مؤلف انگلیسی بنام‌های امیل گارک (Emile Garck) و فلس (G.M.Fells) در سال ۱۸۸۷ در کتاب خود بنام حساب‌های کارخانه خواستار یکپارچگی حسابداری صنعتی و مالی از طریق ارتباط حساب‌های صنعتی با حساب‌های دفتر کل شدند. در آستانه قرن بیستم انجمن مهندسين محاسبه امريکا علاقه شدیدی به ترویج حسابداری صنعتی نشان دادند و در همین دوره انجمن ملی حسابداری صنعتی (NACA) مستقر در نیویورک و انستیتوی

حسابداران هزینه و کار در لندن که هر دو در سال ۱۹۱۹ تشکیل شدند باعث نهادینه شدن حسابداری صنعتی گردیدند.

کوتاه‌سخن امروز خداوند منان را شاکریم که توفیق تألیف کتاب روش‌های هزینه‌یابی (۲) را که حاصل تجربه دو دهه و اندی به‌طور عملی در مؤسسات تولیدی و تئوری در تدریس این درس در دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزشی را به این حقیر عطاء فرمود که توانستم در اختیار مدرسین و دانشجویان و علاقه‌مندان قرار دهم با اینکه در این کتاب سعی شده است از منابع جدید و آخرین تغییرات و دیدگاه‌ها استفاده شود ولی مطمئن هستیم که این مجموعه با کم و کاستی همراه است امیدواریم اساتید و عزیزان دانشجوی رهنمودهای خودشان را در خصوص اصلاحات بعدی مبذول فرمایند. در پایان از ریاست و معاونت و مدیر گروه محترم دانشکده حسابداری که این امکان را مهیا نمودند نهایت تشکر و امتنان را داریم.